

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๔๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง
พรรคไทยช่วยไทย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยช่วยไทย

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยช่วยไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๘ ระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้แจ้งผู้ร้องชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบฐานะการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องของบุคคลที่ให้ถ้อยคำกับผู้ร้อง รวมทั้งข้อมูลของพรรคผู้ถูกร้องที่เกี่ยวข้องกับคำร้องเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยต่อไป คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ภายหลัง

มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ พรรคไทยช่วยไทย ผู้ถูกร้อง แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ว่าในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมมีมติเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่แทนชุดเดิมที่ครบวาระ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๓๕ คน แต่ไม่นับเป็นองค์ประชุมจำนวน ๓๑ คน ดังนั้น จึงมีผู้เข้าร่วมประชุมและมีสิทธิออกเสียงจำนวน ๑๐๔ คน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เสนอประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยช่วยไทย กรณีกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เนื่องจากครบวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรค และใช้อำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคและลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวที่มีมติเห็นชอบให้เปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค และส่งเอกสารยืนยันการเป็นสมาชิกพรรคของผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการบริหารพรรค พร้อมทั้งนำผู้ที่ปรากฏลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ ได้แก่ กรรมการบริหารพรรค ผู้แทนสาขาพรรคทั้งหมด และสุมรายชื่อสมาชิกพรรคจำนวน ๒๒ คน รวมทั้งสิ้น ๖๒ คน มาให้ถ้อยคำเพิ่มเติมที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชั้น ๒๑ ฝ่ายกิจการพรรคการเมือง พร้อมทั้งให้ผู้ถูกร้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคให้ถูกต้องตามกฎหมาย และข้อบังคับพรรค โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปัตตานี อุบลราชธานี อุดรธานี กาฬสินธุ์ และกรุงเทพมหานคร ตรวจสอบข้อเท็จจริงการประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้องก่อนที่จะเสนอผู้ร้อง ปรากฏว่าหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องสามารถนำบุคคลตามคำสั่งของผู้ร้อง มาให้ถ้อยคำเพิ่มเติมต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียง ๘ คนเท่านั้น และไม่จัดส่งเอกสารตามที่ผู้ร้องสั่งการ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาผู้ร้องจึงมอบหมายให้สำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือจากที่มอบหมายไปแล้ว ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดประชุมใหญ่พรรคผู้ถูกร้องเพิ่มเติม

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำเรื่องการจัดประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้องประจำปี ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ เข้าพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๕/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมติที่ประชุมมีความเห็นว่า การจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ ยังมีข้อเท็จจริงที่ไม่ชัดเจน จึงมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร จังหวัดอุดรธานี เพชรบูรณ์ กาฬสินธุ์ และปัตตานี ตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดประชุมใหญ่พรรคผู้ถูกร้องเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

ต่อมาในการประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๔/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมมีความเห็นว่าพรรคผู้ถูกร้องจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด จึงมีมติให้เสนอประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ร้องได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ บัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งข้อบังคับพรรคไทยช่วยไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ กำหนดไว้ว่าการประชุมใหญ่สามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรค คือ กรรมการบริหารพรรค สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น ผู้แทนของสาขาพรรคในกรณีที่มีสาขาพรรค สมาชิกที่ทราบข่าวการประชุมใหญ่สามัญและวิสามัญของพรรคจากคณะกรรมการบริหารพรรคและจากสมาชิกสามัญ ซึ่งการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม แต่ข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องและจากการให้ถ้อยคำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ปรากฏดังนี้

๑. จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานี กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู มหาสารคาม และเพชรบูรณ์ ปรากฏว่า นายสุบรรณ ลุนจันทร์ นางเกตแก้ว

จันทร์พรม นางพรศิลป์ สุทธิประภา นายสุนา พลขาน นายหมาย เลแก้ว นายสุนัย สง่างาม นายปรีชา พลสัสดี นายทองหล่อ ปะวะสี นางวิสัย แก้วนาคุณ นายคำพันธ์ นาดินสร้อย นายสมาน ละครพล และนายทองอิน อินกอง ต่างให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ทราบว่ามีการประชุมใหญ่ของพรรค ไม่ได้เข้าร่วมประชุมและไม่ได้ลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้องแต่อย่างใด

๒. จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครราชสีมา และสมุทรปราการ ปรากฏว่า นายชนันท์ (สรวุฑ) วัฒนะสิริโชค นายสุรศักดิ์ ชลานุเคราะห์ นายอดิศักดิ์ สาหลำ และนางสาวอภิญา โห้เหรียญ ต่างยืนยันว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง

๓. จากการให้ถ้อยคำเพิ่มเติมของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ปรากฏว่า ผู้ที่ได้รับเลือกเป็น กรรมการบริหารพรรคไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง จำนวน ๓ คน ได้แก่ นายโชติพัฒน์ สกุลดิเชิดชู นายเพชรพิชัย โพธิ์ทอง และนางสาวหทัยทิพย์ เชิดชู และเป็นสมาชิกซ้ำซ้อนกับพรรคการเมืองอื่น จำนวน ๑ คน ได้แก่ นายปภากร อุทัยวัฒน์ นอกจากนี้ปัจจุบัน นายโชติพัฒน์ และนางสาวหทัยทิพย์ มีรายชื่อเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง

๔. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง พบว่า ผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๓ คน ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ได้แก่ นายสุมิตร พุทธิพิพัฒน์ขจร นายชนพัฒน์ เบญจจริยาภรณ์ และนายปรีวัชร มณีเต็ม

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวการประชุมใหญ่สามัญของพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ มีผู้เข้าร่วมประชุมเพียง ๘๑ คน จึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยช่วยไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๐ ที่กำหนดไว้ว่า การประชุมใหญ่สามัญจะต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน การดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งส่งสำเนา คำร้องให้พรรคผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับสำเนาคำร้อง

พรรคผู้ถูกร้องโดยนางสุทิพย์ ทับทิมเทศ หัวหน้าพรรคได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่าผู้ร้องปิดบังเอกสารแนบท้ายตามคำร้องโดยส่งสำเนาคำร้องเพียงอย่างเดียวและจำกัดด้วยระยะเวลาเพราะวันที่ ๕ ถึง ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๕ เป็นวันหยุดเนื่องจากพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติ ทั้งในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องเข้าตรวจค้นเอกสารของผู้ถูกร้องโดยไม่มีหมายค้นและไม่แจ้งล่วงหน้า ทำให้ผู้ถูกร้องไม่อาจรวบรวมเอกสารที่กระจัดกระจายอยู่ได้ทัน และมีปัญหาภายในพรรคเนื่องจากมีการแบ่งแยกเป็นสองฝ่ายเพื่อแย่งชิงตำแหน่งหัวหน้าพรรค เนื่องจากตนเคร่งครัดในการเบิกจ่ายเงิน นอกจากนี้ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมมีมติเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่แทนชุดเดิมที่ครบวาระ มีผู้เข้าร่วมประชุมตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างจริง โดยมีพนักงานการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาล โศกคราม เจ้าพนักงานเขตบึงกุ่ม เป็นผู้สังเกตการณ์ และหลังการประชุมผู้ถูกร้องได้ให้สมาชิกที่มาประชุมลงชื่อในการประชุมครบถ้วน ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากผู้ร้องขอให้แจ้งแก่สมาชิกพรรคที่มีรายชื่อตามหนังสือดังกล่าวมาชี้แจง ซึ่งผู้ถูกร้องดำเนินการตามคำสั่งของผู้ร้องแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๘ ผู้ร้องได้ตรวจสอบความถูกต้องของมติที่ประชุมของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้ว จึงได้ลงประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๗๐ ง หน้า ๓๗ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๘ จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องได้ปฏิบัติตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว

การที่ผู้ร้องไม่ยอมรับนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องครั้งนี้ ผู้ถูกร้องขอเรียนชี้แจงว่า ปลายปี ๒๕๔๗ นายยศ ศรีประพันธ์ ผู้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคขณะนั้นได้แนะนำนายบุญส่ง หรือปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นนายโชติพัฒน์ ว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการเมือง เพื่อให้ทำงานเป็น “ผู้อำนวยการการเลือกตั้งของพรรค” โดยขอรับเงินเดือนเป็นค่าตอบแทนการทำงานในการทำหน้าที่เสมือนเลขาธิการพรรค เพราะทางพรรคขณะนั้นยังมิได้แต่งตั้งผู้ใดทำหน้าที่ ในระหว่างนายบุญส่ง หรือนายโชติพัฒน์ ทำหน้าที่ มีสมาชิกพรรคจากภาคอีสานมาสมัครจำนวนมาก รวมทั้งรายชื่อของบุคคลในคำร้อง ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างมาทั้งหมดภายหลังการประชุมในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๘ นายบุญส่ง หรือนายโชติพัฒน์ ชี้แจงสรุปรายงานการประชุมต่อผู้ร้อง รวมทั้งขอเบิกเงินทศรองจ่าย

ในการเดินทางมาประชุมของสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องได้ตรวจสอบรายชื่อแล้วเห็นว่าสมาชิกได้ลงลายมือชื่อครบถ้วนตามจำนวนผู้เข้าประชุมจริง จึงอนุมัติการจ่ายเงินโดยไม่ทราบว่าเป็นลายมือชื่อจริงหรือปลอม ต่อมาในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องทราบว่า นายบุญส่ง หรือนายโชติพัฒน์ ย้ายออกจากสถานที่เช่าและนำชั้นเก็บเอกสาร ๔ ช่อจำนวน ๒ คู่มือภายในที่ทำการพรรคไปด้วย เอกสารของพรรคที่หายไปมีหลายรายการ แต่ผู้ถูกร้องมิได้คิดว่าจะมีปัญหาเกิดขึ้น จึงมิได้แจ้งความ จนเมื่อผู้ร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ ขอเอกสารต่าง ๆ ที่นายบุญส่ง หรือนายโชติพัฒน์ เก็บไว้และได้นำออกไปจากที่ทำการพรรค จึงทราบความจริงว่า ใบสมัครสมาชิกพรรคกลุ่มของนายบุญส่ง หรือนายโชติพัฒน์ สูญหายเกือบทั้งหมด รวมทั้งเอกสารการเบิกเงิน ค่าพาหนะของสมาชิกพรรคที่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ และเอกสารอื่น ๆ ผู้ถูกร้องได้แจ้งความดำเนินคดีกับนายบุญส่ง หรือนายโชติพัฒน์ ไว้ที่สถานีตำรวจนครบาลโคกครามแล้ว

เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ผู้ร้องได้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ถูกร้องส่งเงินที่ได้รับ การสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๘ คืนทั้งหมด ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้จัดส่งคืนให้ทั้งหมด การกระทำดังกล่าวของผู้ร้องโดยการเรียกเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ทำให้ผู้ถูกร้องได้รับความเสียหายอย่างมาก เพราะผู้ถูกร้องดำเนินกิจการทางการเมืองมายาวนานกว่า ๗ ปี ไม่เคยเกิดปัญหาทุจริตทางการเงินหรือการถูกร้องเรียนในเรื่องใด ๆ มาก่อน ปัจจุบันพรรคผู้ถูกร้องต้องหาเงินส่วนตัวมากระทำการจ้างพนักงาน ค่าเช่า ค่าน้ำ ค่าไฟ เพราะถือว่าพรรคผู้ถูกร้องยังอยู่ ผู้ถูกร้องเห็นว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการกั่นแกล้งให้พรรคผู้ถูกร้องปิดตัวเองลง

พฤติการณ์ต่าง ๆ ตามคำร้องเกิดจากความประมาทเลินเล่อโดยสุจริตใจมิได้มีเจตนาอื่นใดแอบแฝง จากความไว้วางใจใน “ผู้อำนวยการการเลือกตั้งของพรรค” เพราะเป็นผู้จัดทำเอกสารต่าง ๆ เสนอต่อผู้ถูกร้องโดยตรง และผู้ถูกร้องเองยังได้สอบถามถึงความเรียบร้อยของเอกสาร โดยได้รับคำตอบว่าเรียบร้อยไม่มีปัญหา จึงไม่เกิดความเฉลียวใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ผู้ถูกร้องมิได้จงใจกระทำผิดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ และข้อบังคับพรรคไทยช่วยไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ในข้อ ๗๐ และการที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ เป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน หลังประกาศราชกิจจานุเบกษารับรองความถูกต้องของคณะกรรมการบริหารพรรคแล้ว วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ ผู้ร้องได้มีหนังสือขอตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคผู้ถูกร้อง

โดยอ้างเหตุผลต่าง ๆ ตามคำร้องขอให้ศาลวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองเป็นเวลาเกือบ ๑ ปี นับแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ ถึงวันยื่นคำร้อง ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นคำร้องให้ศาลวินิจฉัยที่ไม่ถูกต้อง

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกคำร้องของผู้ร้องตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๖๕ วรรคสองของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ร้องยื่นคำร้องชี้แจงเพิ่มเติมฉบับลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ สรุปความได้ว่า

(๑) ผู้ร้องได้ตรวจสอบบุคคลตามคำร้องของผู้ร้อง (ฉบับลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙) ข้อ ๑๓ (๑) ประกอบด้วย นายสุบรรณ นางเกตแก้ว นางพรศิลป์ นายสุนา นายหมาย นายสุนัย นายปรีชา นายทองหล่อ นางวิไล นายคำพันธ์ นายสมาน และนายทองอิน จากฐานข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองแล้วปรากฏว่าไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและตรวจสอบบุคคลตามคำร้องของผู้ร้อง (ฉบับลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙) ข้อ ๑๓ (๒) ประกอบด้วย นายชนัท (สราวุธ) นายสุรศักดิ์ นายอดิศักดิ์ และนางสาวอภิญา จากฐานข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองแล้วปรากฏว่านายชนัท (สราวุธ) และนายสุรศักดิ์ เป็นสมาชิกพรรคเข้าชื่อกับพรรคการเมืองอื่น คือ พรรคไทยรักไทย และพรรคผู้ถูกร้อง และนายอดิศักดิ์ และนางสาวอภิญา ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง สำหรับบุคคลตามคำร้องของผู้ร้อง ข้อ ๑๓ (๓) ประกอบด้วย นายโชติพัฒน์ นายเพชรพิชัย นางสาวหทัยทิพย์ และนายปภากร ตรวจสอบจากฐานข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองแล้วปรากฏว่า นายโชติพัฒน์ ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง นายเพชรพิชัย และนางสาวหทัยทิพย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและนายปภากร เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ปี ๒๕๔๖ แต่ปัจจุบันเป็นสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทย

(๒) ตามที่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้ให้ถ้อยคำในหนังสือลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ ว่า นายโชติพัฒน์ นายปภากร นายเพชรพิชัย และนางสาวหทัยทิพย์ ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง แต่ในรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญที่พรรคผู้ถูกร้องส่งให้ผู้ร้องมีชื่อนายโชติพัฒน์ นายปภากร นายเพชรพิชัย เป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องชุดเดิมและมีชื่อนางสาวหทัยทิพย์เข้าร่วมประชุมในฐานะสมาชิก ดังนั้น จากฐานข้อมูลสมาชิกพรรคการเมือง บุคคลทั้งสี่เป็นสมาชิกและพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องตั้งแต่เมื่อใดนั้น ขอเรียนชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ให้ถ้อยคำว่า บุคคลทั้งสี่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง และผู้ร้องได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยให้ยืนยันการเป็นสมาชิกพร้อมเอกสารยืนยันการเป็นสมาชิกของผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการบริหารพรรคพร้อมทั้งนำผู้ที่

ปรากฏหลายมือชื่อเป็นผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ ได้แก่ กรรมการบริหารพรรค ผู้แทนสาขาพรรคทั้งหมด และสั่มรายชื่อสมาชิกพรรค จำนวน ๒๒ คน รวมทั้งสิ้น ๖๒ คน มาให้ถ้อยคำเพิ่มเติม แต่ผู้ถูกร้องได้นำบุคคลดังกล่าวมาให้ถ้อยคำที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียง ๘ คน ส่วนที่เหลือผู้ถูกร้องได้มีหนังสือแจ้งไปยังบุคคลดังกล่าวให้เดินทางมาให้ถ้อยคำซึ่งไม่มีผู้ใดมาให้ถ้อยคำแต่อย่างใด และผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการชี้แจงการเป็นสมาชิกพรรคพร้อมเอกสารยืนยันการเป็นสมาชิกพรรคของผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการบริหารพรรคมาให้ผู้ร้องแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงพิจารณาไปตามเอกสารหลักฐานที่มีอยู่ และถึงแม้ว่าบุคคลทั้งสี่คนจะเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง องค์ประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้องก็ยังไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยช่วยไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๐ และเหตุยิบพรรคผู้ถูกร้องปรากฏต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ร้องลงนามในคำร้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนข้อบังคับพรรคไทยช่วยไทยมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ๕ ฉบับ คือ ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคไทยช่วยไทย ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคไทยช่วยไทย ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๔ ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคไทยช่วยไทย ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๖ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยช่วยไทย ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ปัจจุบันพรรคผู้ถูกร้องมีจำนวนสมาชิก ๑๒๓,๕๒๘ คน และสาขาพรรคจำนวน ๕ สาขา ไม่มีการส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ปี ๒๕๔๔ แต่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๑ คน และส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๔๘ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๗ คน แบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๕ คน

(๓) กรณีผู้ถูกร้องอ้างถึงการเรียกคืนเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๕ ว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ขอชี้แจงว่า เมื่อผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงเป็นเหตุให้ผู้ร้องแจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องส่งคืนเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๕ และระงับการดำเนินการตามโครงการและแผนงานที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองทั้งหมด โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องกองทุน
เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ข้อ ๒๔ (๒) กำหนดให้พรรคการเมือง
ที่ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนต้องส่งคืนเงินสนับสนุนด้วยเหตุที่อยู่ในระหว่างที่นายทะเบียนหรือ
อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามหมวด ๔
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และข้อ ๒๖ กำหนดว่า
เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่ามีเหตุตามข้อ ๒๔ (๒) ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ระงับ
การดำเนินการตามโครงการและแผนงานที่ได้รับการสนับสนุนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน
พรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองส่งคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับการจัดสรรต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง
ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งพร้อมกับรายงานการใช้จ่ายเงินตามโครงการและแผนงานที่ได้ดำเนินการ
ไปแล้ว ซึ่งกฎหมายและประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ โดยพรรคการเมืองจะต้อง
ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินกองทุน
เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๐ สรุปความได้ว่า

(๑) ผู้ร้องจะตรวจสอบบุคคลตามคำร้องของผู้ร้อง ข้อ ๑๓ (๑) (๒) และ (๓) จากฐานข้อมูล
สมาชิกพรรคการเมืองของผู้ร้องอย่างเดียวหาได้ไม่ เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๔ ได้บัญญัติไว้ว่า “หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียน
สมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง และพร้อมที่จะให้
นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้ และให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิก
ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา พร้อมด้วยรายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าว
ตามวิธีที่นายทะเบียนกำหนดให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี”

ดังนั้น ผู้ร้องต้องตรวจสอบข้อมูล ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของผู้ถูกร้องเพียงแห่งเดียว ซึ่งตาม
ข้อเท็จจริง ข้อมูลจำนวนสมาชิกของผู้ถูกร้องตามความเป็นจริงได้เก็บรักษาไว้ ณ ที่สำนักงานของ
ผู้ถูกร้อง และผู้ร้องไม่สามารถทราบจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทิน ซึ่งเกิดขึ้นในปี
ที่ผู้ร้องได้รับทราบครั้งสุดท้ายในเดือนมกราคม ข้อมูลดังกล่าวจึงไม่มีปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลของผู้ร้อง
ข้อมูลของผู้ร้องจึงไม่สมบูรณ์นำมาใช้อ้างอิงไม่ได้ ผู้ร้องไม่สามารถใช้อ้างอิงโดยอ้างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓ เนื่องจากมาตรา ๓๔ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนอยู่แล้ว จึงเป็นการใช้อำนาจขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว

การที่ผู้ร้องได้อ้างว่าเป็นการเพิกงพอยู่แล้วที่ผู้ถูกร้องเป็นผู้ให้ถ้อยคำว่า “นายโชติพัฒน์ นายปภากร นายเพ็ชรพิชัย และนางสาวหทัยทิพย์ ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคไทยช่วยไทย” ส่วนในรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญที่ผู้ถูกร้องส่งให้ผู้ร้องมีชื่อนายโชติพัฒน์ นายปภากร นายเพ็ชรพิชัย เป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องชุดเดิม และนางสาวหทัยทิพย์ เข้าร่วมประชุมในฐานะสมาชิกนั้น ย่อมเป็นการแสดงเจตนาการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องของบุคคลทั้งสี่โดยชัดแจ้งอยู่แล้ว สามารถตรวจสอบได้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๔

(๒) ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ โดยมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๓๕ คน และที่ประชุมในขณะนั้นเห็นว่า มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๓๕ คนจริง ครบองค์ประชุมไม่มีผู้ใดคัดค้าน ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เริ่มประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ ได้ ย่อมต้องถือตามมตินั้น เมื่อประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานให้กับผู้ร้อง ตามหนังสือพรรคไทยช่วยไทยที่ ท.ช.ท. ๗๔/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และภายในปีเดียวกันมีการประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๘ ซึ่งในการประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี ๑/๒๕๔๘ วาระที่ ๒ ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์รับรองรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘

(๓) กรณีผู้ร้องเรียกคืนเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๕ นั้น ผู้ร้องไม่มีอำนาจออกคำสั่งและกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ เกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ การกระทำเกินกว่ากฎหมายบัญญัติไว้ และเหตุที่ทำให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคผู้ถูกร้องต้องเป็นเหตุที่เกิดขึ้นโดยคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น

ดังนั้นจะเรียกคืนเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๕ ได้เมื่อมีเหตุต้องเลิกหรือยุบพรรคผู้ถูกร้องตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕

วรรคท้าย สำหรับผู้ถูกร้องนั้น ได้คืนเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๘ หหมดแล้ว

(๔) เนื่องจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ยึดอำนาจเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นกฎหมายลูกย่อมสิ้นสุดลงด้วย จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีบทบัญญัติว่าเป็นความผิดอีกต่อไป อนึ่ง บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า “ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดอีกต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง” และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๕) ได้บัญญัติไว้ว่า “สิทธินำคดีอาญามาฟ้อง ย่อมระงับไปเมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดเช่นนั้น” ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้อง ย่อมไม่เป็นความผิดตามที่ถูกกล่าวหาอีกต่อไป ในกรณีเดียวกัน ได้เคยมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๑๐/๒๕๒๐ และประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๙ นั้น เป็นประกาศต่างกรรมต่างวาระกัน ไม่สามารถใช้บังคับย้อนหลังได้ เนื่องจากประกาศดังกล่าวเป็นประกาศที่เกิดขึ้นภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้สิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙

ผู้ร้องยื่นคำร้องเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐ สรุปความได้ว่า

(๑) ตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่า บุคคลตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ข้อ ๑๓ (๑) (๒) (๓) เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง หรือไม่ นั้น ผู้ร้องต้องตรวจสอบจำนวนสมาชิกของผู้ถูกร้อง ที่เก็บไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของผู้ถูกร้อง และผู้ร้องไม่สามารถทราบจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทิน ซึ่งเกิดขึ้นในปีที่ผู้ร้องได้รับทราบครั้งสุดท้ายในเดือนมกราคม ข้อมูลจากฐานข้อมูลของผู้ร้องดังกล่าวจึงไม่สมบูรณ์และการใช้อำนาจเกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ย่อมเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ ผู้ร้องไม่สามารถใช้อำนาจโดยการอ้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗ เนื่องจากมาตรา ๓๔ ได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งอยู่แล้ว จึงเป็นการใช้อำนาจขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว

ผู้ร้องขอชี้แจงว่า ผู้ร้องได้ดำเนินการตรวจสอบจากฐานข้อมูลสมาชิกพรรคของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผู้ถูกร้องได้จัดส่งให้ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมทั้งได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องได้ส่งเอกสารยืนยันการเป็นสมาชิกพรรคของผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการบริหารพรรค ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ประกอบกับการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้อง การให้ถ้อยคำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง และจากการตรวจสอบเพิ่มเติมจากฐานข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุม ไม่ได้ลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุม และไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค ตามคำร้องข้อ ๑๓ (๑) (๒) (๓) (๔) ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ดังนั้น ผู้ร้องเห็นว่ามีข้อเท็จจริงที่เพียงพอแล้ว ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗ ได้กำหนดไว้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้ ซึ่งในกรณีนี้ ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานยังไม่ครบถ้วน ประกอบกับองค์ประชุมใหญ่สามัญยังไม่ชัดเจน ผู้ร้องจึงได้พิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๗ ให้ผู้ถูกร้องชี้แจงและส่งเอกสารเพิ่มเติมตามหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๔๐๑ (ทบพ) /๘๐๕๖ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ และเป็นธรรมกับผู้ถูกร้องแล้ว

(๒) ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่า ได้ดำเนินการประชุมใหญ่โดยมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๓๕ คน และที่ประชุมในขณะนั้นเห็นว่า มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๓๕ คน ครอบงำองค์ประชุม ไม่มีผู้ใดในที่ประชุมคัดค้าน และที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เริ่มประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ ได้ ย่อมต้องถือตามมตินั้น

ผู้ร้องขอชี้แจงว่า จากการตรวจสอบพบว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมน้อยกว่า ๑๐๐ คน การตรวจสอบผู้เข้าร่วมประชุมว่าเป็นสมาชิกพรรคถูกต้องหรือไม่ เป็นหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่จะต้องตรวจสอบเอง มิใช่ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดเป็นผู้รับรองความถูกต้องในการเป็นสมาชิกพรรค ดังนั้น ผู้ร้องพิจารณา

แล้วเห็นว่า มีข้อเท็จจริงให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ตามคำร้องลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘

(๓) ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่า เนื่องจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ยึดอำนาจเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ แล้วยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นกฎหมายลูกย่อมสิ้นสุดลงไปด้วย และอ้างประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๕)

ผู้ร้องขอชี้แจงว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๘ และฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลบังคับใช้ต่อไป เพื่อให้พรรคการเมืองยังคงสภาพอยู่ต่อไปได้ และเรื่องการแก้ไขประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ตามความใน “ข้อ ๑ การยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มิให้กระทบกระเทือนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก”

ต่อมาผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ สรุปคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้ว่าในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๑๓๕ คน จึงครบองค์ประชุม ตามข้อบังคับพรรคไทยช่วยไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๐ แล้ว และที่ประชุมมีมติรับรองครบองค์ประชุมเป็นเอกฉันท์ ส่วนผู้เข้าร่วมประชุมนั้นจะเป็นสมาชิกพรรคหรือไม่ นั้น มีเจ้าหน้าที่พรรคเป็นผู้ดูแลอยู่แล้ว โดยปกติจะเป็นสมาชิกพรรคทั้งหมด ถ้าไม่ใช่สมาชิกพรรคจะไม่เข้าไปร่วมประชุม เว้นแต่มีเจตนาจะเป็นสมาชิกพรรคจึงเข้าร่วมประชุมด้วย และถ้าเจ้าหน้าที่รู้ว่าไม่เป็นสมาชิกพรรค เจ้าหน้าที่จะต้องให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีดังกล่าวไว้เป็นหลักฐาน

คดีอยู่ระหว่างพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสามและวรรคสี่ บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ โดยบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

อนึ่ง ในขณะที่คดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้นใช้บังคับ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงเพิ่มเติม และเอกสารประกอบของผู้ร้อง และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงมีเพียงพอแก่การพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานของคู่กรณีแต่อย่างใด และคดีมีปัญหาเบื้องต้นที่ต้องพิจารณาก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะนำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๖๕ ได้บัญญัติวางหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการจัดการประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองไว้ดังนี้

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้...

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๑ ได้บัญญัติวางหลักเกณฑ์เรื่องเดียวกันนี้ไว้ดังนี้

มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนสมาชิก ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยคน”

มาตรา ๔๑ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๖ ได้ ภายในเวลาที่กำหนด
- (๒) ไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกัน หรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน
- (๓) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคน เป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- (๔) ไม่มีการเรียกประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมือง เป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี โดยมีได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุตามมาตรา ๓ ให้ นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองใดจริง

ให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า
พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๒๖ และมาตรา ๖๕ เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการตามที่
กฎหมายกำหนด ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕
และมาตรา ๕๑ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในภายหลัง ศาลรัฐธรรมนูญจึงใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๖๕ พิจารณาวินิจฉัย
คำร้องนี้ เมื่อผลแห่งการวินิจฉัยในประเด็นปัญหาเรื่องกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีเป็นดังนี้ คดีจึงมี
ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง
เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๒๖ บัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง
ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองและสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง
ซึ่งข้อบังคับพรรคไทยช่วยไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๕ กำหนดให้การประชุมใหญ่สามัญประกอบด้วย
สมาชิกของพรรคที่เป็นกรรมการบริหารพรรค เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้นเป็นรัฐมนตรี
ในขณะนั้นผู้แทนของสาขาพรรคในกรณีที่มีสาขาพรรค สมาชิกที่ทราบข่าวการประชุมใหญ่สามัญ
และวิสามัญของพรรคจากคณะกรรมการบริหารพรรคและจากสมาชิกสามัญและข้อ ๗๐ วรรคหนึ่ง
กำหนดให้การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม
โดยผู้ถูกร้องแจ้งต่อผู้ร้องว่าได้จัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๗
มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๓๕ คน แต่ไม่นับเป็นองค์ประชุม ๓๑ คน จึงมีผู้เข้าร่วมประชุมและ
มีสิทธิออกเสียง ๑๐๔ คน ที่ประชุมได้มีมติเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคพร้อมเลือกตั้งคณะกรรมการ
บริหารพรรคชุดใหม่แต่ข้อเท็จจริงตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบรายละเอียด
บุคคลที่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้ถูกร้อง ตามชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ
ปรากฏว่าผู้ที่อ้างว่าเข้าร่วมประชุม ๑๒ คน คือ นายสุบรรณ นางเกตแก้ว นางพรศิลป์ นายสุนา

นายหมาย นายสุณัย นายปรีชา นายทองหล่อ นางวิไลย์ นายคำพันธ์ นายสมาน และนายทองอิน ต่างยืนยันว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมจริง และไม่ได้ลงลายมือชื่อ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบพบว่าผู้มีลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ๑๒ คน ยืนยันว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมและไม่ได้ลงลายมือชื่อในการประชุมใหญ่สามัญก็เพียงพอที่จะทำให้เห็นว่าการประชุมใหญ่สามัญของพรรคผู้ถูกร้อง มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ตรวจสอบการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องจากฐานข้อมูลของผู้ถูกร้อง แต่ไปตรวจสอบการเป็นสมาชิกจากฐานข้อมูลของผู้ร้องอย่างเดียวจึงฟังไม่ขึ้น ทั้งยังปรากฏว่าผู้เข้าร่วมประชุมอีก ๔ คน คือ นายชนันท์ (สราวุธ) นายสุรศักดิ์ นายอดิศักดิ์ และนางสาวอภิญญา ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง นอกจากนั้น หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้ให้ถ้อยคำว่า กรรมการบริหารพรรค ๓ คน คือ นายโชติพัฒน์ นายเพชรพิชัย และนางสาวหทัยทิพย์ ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค และเป็นสมาชิกพรรคซ้ำกับพรรคอื่น ๑ คน คือ นายปภากร ทั้งการตรวจสอบจากฐานข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองพบว่า ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการบริหารพรรค ๓ คน คือ นายสุมิตร นายชนพัฒน์ และนายปรีวัชร ก็ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องด้วย ดังนั้น ถือได้ว่าผู้ที่มีรายชื่อเข้าร่วมประชุมจำนวน ๒๓ คน ดังที่กล่าวมาแล้วไม่อาจนับเป็นองค์ประชุม จึงมีผู้เข้าร่วมประชุมที่นับเป็นองค์ประชุมได้จริง จำนวน ๘๑ คน ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยช่วยไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๐ ที่กำหนดไว้ว่า การประชุมใหญ่สามัญจะต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน การประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๓ ของพรรคผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า คำร้องของผู้ร้องยื่นเกินกำหนดเวลาสิบห้าวัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง นั้น เห็นว่า วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง นั้น คือ วันที่ผู้ร้องได้พิจารณาและเห็นชอบให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และผู้ร้องได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องดังกล่าวในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เมื่อนับจากวันที่ผู้ร้องได้พิจารณาและเห็นชอบจนถึงวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ปรากฏว่ายังอยู่ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้ออ้างของผู้ถูกร้องข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยช่วยไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายอักษราทร จุฬารัตน

รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายเจริญ หัตถกรรม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนุรักษ์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสมชาย พงษ์ชา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ